

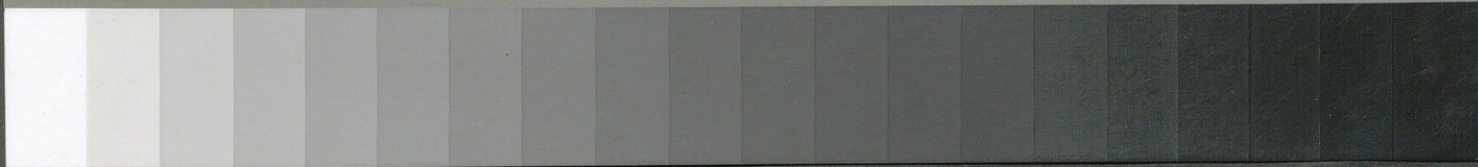

Grey Scale #13

DANES-PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

Art. - 7.

Wskazówki dla instruktorów wyszkolenia
w indywidualnej obronie przeciwgazowej.

WARSZAWA — 1920.
GŁÓWNA KSIĘGARNIA WOJSKOWA.

Inches
Centimetres

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

Colour Chart #13

DANES-PICTA .COM

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

Art. - 7.

**Wskazówki dla instruktorów wyszkolenia
w indywidualnej obronie przeciwgazowej.**

WARSZAWA — 1920.

GLÓWNA KSIĘGARNIA WOJSKOWA.

200 lat bibliotek wojskowych

*Sygn. Paollicci
gpor 118*

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

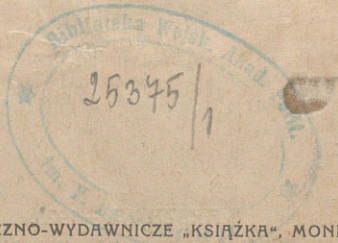
Art. - 7.

Wskazówki dla instruktorów wyszkolenia w indywidualnej obronie przeciwgazowej.

WARSZAWA — 1920.
GŁÓWNA KSIĘGARNIA WOJSKOWA.

Zatwierdzone przez II W.-Ministra Sp. Wojsk.
12.XII. 1919 r. № 1498 / Dep. I. W k.

ZAKŁADY GRAFICZNO-WYDAWNICZE „KSIĄŻKA“, MONIUSZKI 11,
TELEFON 190-93.

Wskazówki dla instruktorów wyszkolenia w indywidualnej obronie przeciwgazowej.

1) Wyszukolenie ma na celu umożliwienie jaknajsprawnniejszej obrony przeciwgazowej.

2) Wyszukolonym powinien być każdy żołnierz, niezależnie od rodzaju służby, broni i szarzy.

3) Z jednej strony konieczną jest znajomość zasad walki gazowej, z drugiej zaś strony—umiejętność praktycznego stosowania środków obronnych, jakimi się rozporządza.

Rzeczą najważniejszą jest przestrzeganie dyscypliny gazowej. ¹⁾ Dla szeregowców wyszukolenie sprowadza się głównie do umiejętnego stosowania przyborów przeciwgazowych.

4) Należy uświadamiać żołnierzy o poważnych następstwach, jakie pociąga za sobą atak gazowy, o ile środki obrony gazowej nie były zastosowane.

¹⁾ Dyscyplina gazowa w żadnym razie nie powinna osłabiać osobistej inicjatywy żołnierza. Żołnierze powinni wiedzieć, że w razie najmniejszych i najlżejszych oznak obecności gazu należy włożyć maskę nie czekając rozkazu.

Z drugiej strony należy wszelkimi sposobami przekonywać żołnierzy, że przybory przeciwgazowe, umiejętnie zastosowane, całkowicie zabezpieczają od działania gazów, innemi słowy wzbudzić zaufanie żołnierzy do maski gazowej.

U w a g i: (według instrukcji angielskiej)

Nauczyć można tylko, nauczając zrozumiale. Mówić należy wyraźnie i głośno. Duże znaczenie ma intonacja głosu: kto mówi jednostajnie, nie jest w stanie przekonywać. Na ważniejsze rzeczy należy kłaść nacisk odpowiedni. Nie wdawać się w szczegóły, nie mające praktycznego znaczenia. Nie należy dążyć do nauczania żołnierzy wszystkiego tego, co się samemu umie. Nauczać należy tylko rzeczy najniezbędniejszych. Unikać wyrazów mało zrozumiałych, np. terminów chemicznych. Nie należy być zbyt wielomównym. Wykład treściwy uzasadniający i należycie rzeczy omawiający jest najodpowiedniejszym.

Celem nauczania jest zmniejszenie strat od ataków gazowych.

Ćwiczenia w atmosferze zwykłej.

Nakładanie maski.

5) W niewielkich grupach (po 25—30 ludzi) poucza się jak należy nakładać maskę. Instruktor demonstruje właściwy sposób nakładania maski na jednym z żołnierzy. Następnie kolejno każe nakładać maskę każdemu z osobna.

 Przytem nastęrcza się sposobność wypowiedzenia szeregu, odpowiednio uzasadnionych uwag, dotyczących sposobu nakładania maski przez poszczególnych osobników.

 Ćwiczenia tego rodzaju nie powinny trwać zbyt długo; lepiej ćwiczyć krótko, lecz zato częściej ćwiczenia powtarzać. Nie należy nużyć zbyt-
nio uwagi żołnierzy. Najlepsze wyniki daje systematyczne nauczanie w oddziałach zapasowych, przy zastosowaniu odpowiednich metod praktycznego szkolenia.

6) Kiedy już każdy z żołnierzy nauczył się dokładnie nakładać maskę, uczy się ich nakładać maskę szybko. Instruktor przypomina, że atak gazowy zwykle jest niespodziewany i dlatego kilka sekund czasu winno wystarczyć na nałożenie maski.

W zasadzie należy umieć nakładać maskę w [ciągu czasu w jakim jest człowiek w stanie powstrzymać oddech. ¹⁾ Taki sposób nakładania daje skuteczną obronę w jaknajgorszych warun-

¹⁾ Zasadniczo należy wymagać, aby podczas nakładania maski usta i oczy były zamknięte.

kach. ¹⁾ Jednocześnie instruktor kładzie nacisk, że prędkie nakładanie maski, winno być zarazem *dokładnem*, bowiem od najmniejszej *niedokładności* zależną jest *skuteczność obrony*.

Ćwiczenia w umiejętnem (t. j. możliwie prędkiem i dokładnem nakładaniu maski), należy początkowo prowadzić indywidualnie, potem zbiorowo; w każdym jednak razie muszą być one prowadzone systematycznie. Należy objaśnić, że udana (pozorna) sprawność nakładania, może mieć bardzo złe skutki, albowiem przy usiłowaniu osiągnięcia prędkości nakładania kosztem dokładności, naraża się życie.

7) Wszystkie wspomniane ćwiczenia prowadzi dopóty, dopóki umiejętność prędkiego i dokładnego nakładania maski nie została osiągnięta przez wszystkich żołnierzy. ²⁾ Wtedy zarządza się

¹⁾ Pożądaniem jest, by żołnierze w każdej chwili umieli powstrzymać oddech na 15 do 20 sek. t. j. na czas w zupełności wystarczający do wyjęcia z puszki (torby) i założenia maski. W tym celu należy prowadzić *odpowiednie ćwiczenia oddechowe*, kontrolowane przez instruktora za pomocą sekundomierza.

Jeśli np. wypadnie włożyć maskę podczas czynności wdychania powietrza, to takowe przerywamy o ile można jaknajdłużej, potem zaś wydychamy powietrze jaknajwolniej, a następnie dopiero nastąpić może nowy wdech. Ważne jest przyzwyczaić żołnierzy do wolnego oddychania (16 do 19 razy na minutę). Tą bowiem drogą uda się uzyskać zwiększenie skuteczności obrony (skuteczności działania pochłaniacza) nawet w atmosferze b. mocno zatrutej.

²⁾ Pamiętać należy o nakryciu głowy.

szereg ćwiczeń nocnych (lub w ciemnym pomieszczeniu). Przytem należy objaśnić, że nocny atak gazowy jest groźniejszy od dziennego, ze względu na bardziej sprzyjające warunki atmosferyczne i ze względów czysto psychicznych. (Ludzie śpiący, raptownie zbudzeni ze snu, tracą głowę). Nadzór nad ćwiczeniami w ciemnym pokoju jest trudniejszy i wymaga większej staranności.

8) Na froncie często zachodzi konieczność kilkugodzinnego przebywania w masce i wykonywania w niej zwykłych czynności. Należy więc drogą systematycznych ćwiczeń przyzwyczaić żołnierzy do noszenia maski. Należy pokazać, że początkowo, wskutek nieprzyzwyczajenia, maska krępuje, po nabraniu zaś pewnej wprawy w noszeniu i oddychaniu, nie sprawia różnicy. Należy tak wyszkolić, by ludzie mogli wykonywać w masce pewne wysiłki fizyczne. Przytem należy unikać nagłych ruchów. Chodzić w masce spokojnie. Oddech w masce winien być spokojny i równy. Zaleca się specjalne ćwiczenia oddechowe w stanie spoczynku i w ruchu (odpowiednich wskazówek udzieli lekarz pułkowy).

Tedynie ruchy spokojne i panowanie nad sobą zapewniają bezpieczeństwo.

Ćwiczenia wewnątrz pomieszczeń.

9) Zebrani żołnierze w pokoju nakładają pod kierunkiem instruktora maski i uczą się w nich

rozmawiać, chodzić, stać i siedzieć w przeciągu dłuższego czasu. Raz na tydzień należy przećwiczyć dłuższy pobyt w masce.

Ćwiczenia w terenie.

10) Dopasowana maska należy do stałego ekwipunku żołnierza. Podczas ćwiczeń w terenie oficer instruktor prowadzący takowe zarządza próbny alarm gazowy i prowadzi ćwiczenia dalej już w maskach. Ćwiczenia te powinny wykazać żołnierzom, że w maskach mogą być wykonywane wszystkie czynności, których może zająć potrzeba w boju, lub na froncie. Nakładanie maski w rozmaitych pozycjach ciała i podczas ruchu. W ciągu 50 minut z łatwością można przejść w masce 3 do 3.5 km. Prócz marszów zalecone są następujące ćwiczenia w maskach:

a) Dla piechoty i kompanji technicznych.

Różne sposoby przesuwania się piechoty w terenie; ocena odległości, ładowanie i rozładowywanie karabinu, strzelanie ślepymi nabojami, rzucanie granatów ręcznych. Wykonywanie lżejszych robót ziemnych: naprawa uszkodzonego przedpiersia okopu, wejście do schronu i t. p. Przenoszenie amunicji i żywności (podczas ćwiczeń przenosi się worki z piaskiem).

Strzelanie ostrymi nabojami. Podczas nauki strzelania do celu jedno ćwiczenie należy strzelać w masce. Tym sposobem żołnierz uczy się celować w nałożonej masce.

Dla służby łączności obowiązkową być winna umiejętność telefonowania w masce. (W razie niemożności porozumienia się za pomocą głosu, telefonuje się drogą wystukiwania alfabetu „Morse“.) Telefoniści w nałożonych maskach winni umieć odszukiwać zerwane linje telefoniczne i naprawiać uszkodzenia.

Ćwiczenia w masce w niesieniu pomocy sanitarnej i przenoszeniu rannych.

b) Dla artylerji.

Przewożenie jaszczów. Ustawienie baterji na pozycji. Zmiana pozycji baterji. Czynności przy ładowaniu i strzelaniu z armat. Służba obserwacyjna. ¹⁾ Telefonowanie w maskach.

11) Komory gazowe. Dopasowanie masek.

a) Na komorę gazową nadaje się każde dobrze uszczelnione pomieszczenie niezbyt ciemne, o pojemności przynajmniej 20 do 25 metrów sześciennych i powierzchni podłogi 8—10 mtr. Wejście do komory prowadzić winno przez przedsionek. Do takiej komory gazowej wprowadzić można jednocześnie 8—12 żołnierzy. Drzwi wewnętrznych i zewnętrznych nie należy otwierać jednocześnie. Szczeliny i szpary zalepia się papierem.

b) Ćwiczenia w komorach gazowych mają na celu: z jednej dopasowanie masek, z drugiej zaś strony przekonanie ludzi, że racjo-

¹⁾ Dla kawalerji i artylerji zastosowanie masek końskich.

nalnie dopasowana maska zabezpiecza w zupełności od gazów.

Skoro żołnierze nauczą się sprawnie nakładać maski, wtedy rozpoczyna się ćwiczenie w komorze gazowej. *Obecność lekarza podczas tych ćwiczeń jest konieczna.*

c) Atmosferę drażniącego gazu wytwarza się w komorze za pomocą specjalnych ampułek (wystreliwanych z pistoletu lub wybuchających od lontu. Jedna ampułka przy zachowaniu wskazanych wyżej ostrożności służyć może do wypróbowania 50 masek.

Żołnierze zebrani w pobliżu komory gazowej w liczbie 50-ciu nakładają maski i wchodzi do komory małymi partjami po 8—10, przestrzegając, aby drzwi były jaknajkrócej otwarte.

Czas pobytu w komorze jest zależny od ilości ludzi w grupie, w żadnym jednak razie nie powinien być krótszy od 1 minuty. Wskazany jest pobyt w gazach od 5 do 10 minut. (Bardzo pożądanem jest, by podczas każdego ćwiczenia żołnierz wchodził po kilka razy do komory gazowej.)

W komorze gazowej żołnierzom zaleca się mówić głośno, śmiać się w masce i t. p. Przed próbą w komorze gazowej maskę poddaje się starannym oględzinom.

Jeśli gaz drażni oczy, to dowodzi, że:

- 1) Maską nie przylega szczelnie do twarzy, t. j., że jest niedopasowana,

albo 2) maska jest źle nałożona,
lub 3) pochłaniacz nie jest wkręcony,
wreszcie 4) maska jest uszkodzona (otwory
w materiale maski, nieszczelnie umocowane szkła
okularów i t. p.).

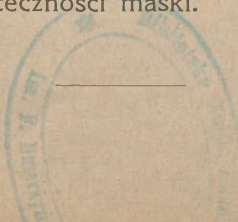
Próby w komorze gazowej powtarza się (po
usunięciu domniemanych braków) dopóty aż dany
osobnik, po dłuższym pobycie w komorze, nie bę-
dzie więcej odczuwał podrażnienia oczów.

Żołnierze z uszkodzonymi bębenkami uszów,
zatykają uszy watą, przed nałożeniem maski, aby
zapobiedz przedostawaniu się gazów do dróg od-
dechowych przez uszy.

Po wyjściu z komory, żołnierze pozostają
w maskach na powietrzu, aż do czasu wywietrze-
nia gazu, którym przesiąknięte jest ubranie.

Oficer instruktor prowadzący ćwiczenie i sprawd-
zający dopasowanie masek, zdejmując maskę każ-
demu żołnierzowi z osobna i bada oczy. W razie
załzawienia lub poczerwienienia oczu, danemu
żołnierzowi dopasowuje się nową maskę.

Po sprawdzeniu masek żołnierze podchodzą
do otwartych drzwi komory gazowej *bez maski*,
w celu stwierdzenia różnicy i nabrania przekona-
nia, co do skuteczności maski.

PRZEPISY SŁUŻBOWE.

WYDANO DUKIEM:

1. Artykuły wojenne W. P. (Wydanie II) -	
2. Piechota (cz. I. Musztra formalna, cz. II. Szkola walki) (wyd. II). - - - - -	1.60
3. I. Obowiązki Dowódcy Pułku; II. Obo- wiązki Dowódcy Bataljonu - - - - -	40
4. Obowiązki Dowódcy Konpanji- - - - -	35
5. Obowiązki Sierżanta Sztabowego- - - - -	35
6. I. Obowiązki Podoficera Magazynowego II Obowiązki Furjera - - - - -	25
7. Obowiązki Drużynowego - - - - -	25
8. Obowiązki Podoficera Kuchennego - - - - -	10
9. Obowiązki Podoficera Broni - - - - -	25
10. Karabin Mauzera M.98- - - - -	70
11. Przepisy strzeleckie- - - - -	1.20
12. Służba garnizonowa- - - - -	60
13. Wojenne przepisy ewidencyjne- - - - -	50
14. Dyscyplinarne przepisy karne dla armji - - - - -	80
15. Przepisy o drodze służbowej przy wno- szeniu zażaleń (wyd. II)- - - - -	45
16. Przepisy sanitarne pokojowe - - - - -	2.20
17. Przepisy do oceny zdolności do służby wojskowej - - - - -	2.40

25375/
1

23. Opis i rysunki K. M. 08 - - - - -	3.20
24. Obowiązki służbowe - - - - -	1.30
25. Ujeżdżanie, podjezdzków - - - - -	—55
26. Tymcz. post. org. Minist. sł. żandarmerji	1.—
27. Instrukcja specjalna dla żandarmerji pełni- jącej służbę w głębi kraju - - - -	—50
28. Postanowienia organiczne i uzupełnienie instrukcji służbowej dla żandarmerji polowej. pełniącej służbę na terenie operacyjnym - - - - -	—75
29. Regulamin Kawalerji - - - - -	6.—
30. Nauka jazdy konnej (Wydanie II) - -	3.80
31. Instrukcja minerska - - - - -	2.20

W OPRACOWANIU:

1. Służba polowa.
2. Regulamin gimnastyki.
3. Regulamin artylerji: przepisy strzelockie.
4. " " wywiad.
5. " " musztra piesza.